

Secūda pars totius libri

centiam deserens per devia vitiorum plabitur et descendit
et sic ab inferni latronibus spoliatur bonis seu donis gratui-
tis erutis et in naturalibus sauciatus. Hunc pietatis ac mi-
sericordie oculis respiciens dominus noster Iesus christus
pro eius sanatione de summo celorum ad ima descendit. et in
vtero intemerate virginis Marie carnem assumens. saucia-
ti vulnera in ara crucis alligans funiculis charitatis vinum
mortificationis penitentie et oleum indulgentie lenientis in-
fudit in ipsis. In cuius rei signum sue salutifere predicatio-
is exordium isto salubri ac suauissimo themate insigniuit. **Pe-
nitentiā agite** appropinquabit enim regnum celorum. **Ubi inci-
dit penitentiā** et per eam patriam repromittit. **Demū opere**
quod sibi pater dederat consummato. sauciato. scilicet homine iam
sanato ne eum absque custode desereret ipsum sauciatum com-
mendaui stabulario. id est sacerdoti curato. et dedit ei duos
denarios. scilicet duas claves ecclesie. scilicet discernendi sciam ac
ligandi et solvendi potestatem adhibens dixit. **Curam illius**
habe. Ut igitur sacerdotes qui non sunt multum in iure canoni-
co vel sacra theologia pueri aliquam noticiam haberent per
quam possent inter lepram et lepram discernere et sic penite-
tie salutaris ministrare medelam. in secunda parte huius ope-
ris aliqua ex diuersorum doctorum sententijs et maiorum meorum
dictis diligenti studio ut melius et breuius potui compilari. ut
si neophiti et minus pueri curati in foro penitentie dubita-
uerint istud opusculum sit eis qualecunque introductorium et ali-
quod directiuum. **Hec autem non presumens de viribus proprijs**
cum nulle sint acceptavi. sed confidens de clemencia saluato-
ris qui bene omnia faciens surdos facit audire et mutos loqui.
unde lector affectum meum considerans me lingua toxicata non
mordeas et si aliqua inuenias vitia ea attribuas soli deo. mi-
nus autem vitia vel proflus inutilia me et ea fraterna corri-
gas et emendes charitate.

Tractatus primus secunde

partis principalis de penitencia in generali. Et habet
quattuor capitula.

Tractatus primus secunde partis

DE penitencia igitur tractatur primo dicā aliqua de penitencia in generali et postea dicā de qualibet eius pte in spēali. **Caplm primum** quid est pnia. et vnde dicat. et q̄t sunt eius spēs. **Caplm secunduz** de pnia solēni. **Caplm terciū** de pnia publica. **Caplm quartū** de priuata penitencia.

Quid est penitētia et vnde dicat. et quot sunt ei spēs

Capitulum primum.

Penitencia s̄m Amb. definit sic. Pnia est p̄terita p̄cā plāgere. et plāgenda iterū nō cōmittere. **Secūm Augu.** definit sic. Pnia est q̄dā dolētis vindicta puniens in se q̄d se dolet p̄misisse. **Et d̄r pnia** de pena pene. et teneo tenes. vnde pnia q̄si p̄neretio. in q̄stuz. s. penitens p̄ penā quā sustinet punit se p̄pter illicita q̄ cōmisit. **Probant ista** de pnia. d̄l. iij. circa p̄n. **Aug. in li. v. respōsionū** definit sic p̄niam. Pnia est q̄dam res optima et p̄fecta oēs defectus reuocās ad p̄fectum. **Verū licet a doctoribz** varie et multe distinctōnes ponātur de pnia. scz quō est virtus et sacramentū. moueant etiam circa hanc materiam multe questiones. obmissis omnibz illis cum magis confusione q̄ edificatōem cōtineant aīaz. de diuisione p̄nīe est agendū. **Sciendū ergo** q̄ pnia vno mō diuidit sicut genus in spēs. **Alio modo** diuidit sicut totū in ptes. **Prima diuisio** est. q̄ pnia alia est solēnis. alia ē publica. alia est priuata. **De solēni pnia** **Caplm. ij.**

Circa solēnē p̄niam quattuor sunt notanda. **Primo** qualis sit vel que sit eius forma. **Ubi sciendū** est. q̄ ista penitencia nō d̄r solēnis qz sit in publico: sed qz imponit cū solēnitate tali. **Unde sciendū.** q̄ feria q̄rta in capite ieiunij. i. i. die ciner. illi q̄ debēt agere istam p̄niam p̄ntent se in ecclia coram ep̄o et sacerdotibus. et ep̄s p̄missa aliqua monitōne ostēdit eis grauitatē et enormitatē p̄ctōz suoz. et idutos cilicio eijcit eos de ecclia: cantando illud respōsoriū **Ben. iij. c.** In sudore vultus tui. et sic sunt extra eccliam vsqz ad diem cene. q̄ die recipiuntur et admittunt ad ingressum ecclie. nō tñ ad cōmunionē quousqz sunt p̄ ep̄m recōciliati. **Et de hoc** habet plene

De penitentia

et pfecte .l. di. i. capite **S**cdo notanda est rō hui⁹ solēnitatis
et est triplex **A**na est ad exemplar z terrore alioz **A**lia est ad
erubescentiā delinquentiū **A**lia est ad fecatōem eieciōis ade
de paradiso. vñ cū grandib⁹ suspirijs d⁹ sibi denunciare epus
q⁹ sicut adā ppter peccatū suū fuit eieci⁹ de paradiso. ita ipi ppter
peccatū suū eiciunt de ecclesia **E**t iō sicut habet. xxvi. q. v. c. vl.
talis penitētia nō est iteranda. z sic intelligit⁹ s̄bum **A**mb. qd
ponit de pnia di. i. q. d. q. sicut vnicū est baptismū ita ē vnica
pnia. qz loq̄t de pnia solēni q̄ nō d⁹ iterari nisi de p̄suetudine
alicui⁹ ecclesie aliqd aliud obrineret. tunc em̄ possz sine piculo
iterari. de pe. di. iij. c. i. s. ex psona. **T**ercio notādū p quib⁹
criminib⁹ z q̄b⁹ psonis d⁹ iponi ista pnia **U**n sciendū q⁹ nō d⁹
imponi nisi p graui z enormi z vulgatissimo crimine qd totā
cōmouerit urbē vel cōitatē **N**ō d⁹ iponi clerico nisi deposito.
et q̄ se lēa egerit nō p̄t. pmoueri ad sacros ordines. nec minū/
strare in ordine suscepto. vt pz. l. di. ex nitētib⁹. xxvi. di. illra/
ros **R**ō hui⁹ phibitōis ē q̄druplex **P**rima ē ordinis excellen
tia. qz nō sunt digni accipere vasa. s. sacramētōz. i. ordines q̄ du
dū fuerunt vasa vitioz. l. z em̄ pctm̄ sit deletū p pniā. rema/
net tñ aliq̄ cicatrix. i. aliq̄ irregularitas q̄ ipm̄ ipedit a suscep
tione sacri ordinis **S**cda cā ē timor labēdi ex p̄stina p̄suetudi
ne p̄surgens. pferēs em̄ memorādi criminis labem non h⁹ sa
cerdotij lucidā dignitatē. lxi. di. in sacerdotib⁹. **T**ercia causa
ppter scandalū ppli. cū em̄ talis pnia nō imponat nisi p crimi
ne enormi z vulgatissimo. qd totā cōmouerit urbē. nō posset
talline magno scandalo ministrare. l. di. de bis clericis. **Q**uar
ta cā est. qz nō h⁹ frontē redarguendi alios. cū ipē sit p̄sc⁹ sibi
se cōmississe eadē q̄ corripit vel maiora. xxvi. di. p̄mū. **D**ispen
satur aut cū solēni pnia in minorib⁹ ordinib⁹ ppter necessitatē
vel vtilitatē ecclesie. vt d⁹ in. l. di. **P**lacuit. **E**t si q̄ras qd p̄t fa
cere dispensatōem **D**ico q⁹ ep̄s ex q̄ nō ē ei sp̄ealiter phibitus
extra de sen. ex. nup. **E**t si dicas p̄tra. p illud qd d⁹. l. di. c. ex
penitentib⁹. vbi d⁹ q⁹ ep̄s scient ordinans solēniter penitētē
d⁹ p̄uari p̄tate ordinandi. **D**ico q⁹ nō obstat. qz intelligit⁹ illd
cū ordinat absqz dispētatōe vel cū ordinat sine cā legitima et
inordinate dispensat. l. di. q̄ in aliq̄ **S**olēniter etiā penitēns

Tractatus. s. **secunde** partis.

nō p̄t p̄bere m̄fimonū. si tñ p̄traxerit tenebit. p̄bā ista. l. d. f. illō q̄q; nob. z. xxvi. q. vi. c. vl. **Q**uarto notādū ēa q̄ p̄t imponi solēnis p̄nia **E**t ē sciendū q̄ solēnis p̄nia nō dz iponi. si ab ep̄o vel de mādato ei⁹ a sacerdote **S**ol⁹ etiā ep̄s vl̄ in articulo necitatis de mādato ei⁹ sacerdos p̄t recōciliare solēnitē penitētes. z. si bñ penituerint poterūt reconciliari infra octa. uas pasche. z. cōicarez h̄ze ingressuz ecc̄ie. sin autē remanebū sic vl̄ q̄ ad finē vite **E**t h̄ habet. xxvi. q. vi. c. vl. **E**t qz ista materia magis tangit reuerendos z. sanctissimos ep̄os quozum seruus z. discipulus sum q̄s simplices sacerdotes. ideo nihil plus dicam de ista materia.

De publica penitentia **Ca. iij.**

Publica vocat̄ pprie illa q̄ fit in facie ecc̄ie. nō tñ cū p̄di p̄ta solēnitare. sicut qñ inuungit̄ pegrinatio p̄ mundū cū baculo cubitali vel cū veste aliq̄ vel cū aliq̄ alio tali. **E**t hanc posset vt credo iponere q̄libet p̄fessor p̄fidenti sibi. qz nō inuenio p̄hibitū nisi forte p̄suetudo teneret p̄trariū. vel nisi ep̄s re seruauerit sibi **E**t est sciendū q̄ ista p̄nia non dz iponi clerico nisi deposito. nec etiā dz imponi laico nisi p̄ crimine graui z. manifesto. z. qz iudicare de criminibz grauibz z. manifestis p̄t̄ net ad ep̄os credo z. p̄sulo q̄ ille cui cēt talis p̄nia iponēda cēt ad ep̄m remittend⁹. p̄bant̄ ista de pe. di. vi. cui aūt̄ debeat. s. sacerdos **E**t credo q̄ talis p̄nia posset iterari toties q̄nt̄ iterat̄ pctm̄ p̄ q̄ ē iponēda. de pe. di. iij. c. rep̄unt. z. c. septies in die cadit iust⁹. z. ca. ad huc instant p̄fidi

De puata p̄nia **Ca. iij.**

Penitentia puata ē illa q̄ singularit̄ z. puata fit q̄tidie cum q̄s pctā sua p̄fitef̄ secrete sacerdoti. z. de ista sp̄alit̄ intē dit̄ hic. **E**t est sciendū q̄ q̄libet p̄nia p̄fecta in tres p̄tes diuiditur. s. cordis p̄tritoem. oris p̄fessionē. z. opis satisfactōem. **E**t ista ē sc̄da diuisio p̄nie. **U**n̄ Joannes os aureū. **P**erfecta p̄nia cogit peccatorē oīa sufferre. in corde em̄ ē cōtritiō. in ore p̄fessio. in ope satisfactio z. tota humilitas. z. hec est fructifera penitentia. de pe. di. i. c. penitentia vera. s. p̄fecta. **Q**uia em̄ tribus modis offendimus deum. videlicet delectatōne cogitationis. imprudentia loquutōnis. in superbia operis. **E**t f̄m

De contritione

regulam medicorum. contraria contrariis curantur. tribus modis oportet quod satisficiamus. scilicet cordis contritione. oris confessio. ne. et operis satisfactione. Unde penitentia sic perfecta est illis felix et beneficium triduum quod petebant filii israel. id est christi etiam deum per fidem videntes in egypto. id est in tenebris peccatorum existentes. dum dicebant. deus hebreorum vocavit nos ut eamus viam trium dierum. scilicet confessionis. contritionis. et satisfactionis. in solitudine huius mundi. et sacrificem sacrificium penitentiae domino deo nostro. ne forte accidat nobis pestis. id est culpa in presenti. et gladius. id est pena in futuro. Penitentia etiam sic perfecta est illa scala benedicta cum istis tribus gradibus quam vidit iacob erectam usque ad celum. et dominum innixum ipsi scale. et hoc propter tria. Primo ut ascendente per eam fortiter sustineat. Secundo ut si necesse fuerit ascendenti per eam manum porrigat. Tercio ut ascendens per eam cum fatigatus fuerit ad episcopum respiciat iactans totam curam suam in eo. Non est enim ita crudelis ut ait Augustinus. ut ipsum cadere permittat. In primo gradu est dolor. In secundo pudor. In tercio labor. De his igitur partibus penitentiae per ordinem est dicendum. Et primo de contritione.

Tractatus secundus secundae partibus de contritione. Et habet septem capitula.

Quia circa contritionem septem sunt per ordinem consideranda. Primo quid est contritio in se. Secundo de quantitate contritionis. Tercio de eius qualitate. Quarto de eius duratione. Quinto de quibus debet esse contritio. Sexto quae est causa inductiva contritionis. Et septimo quis est effectus contritionis.

¶ Quid est contritio.

Ca. i.

Ad videndum quod est contritio. notandum quod contritio sumitur hic ad similitudinem contritionis quae fit in corporalibus. Unde sciendum quod res corporaliter perituram quae in minutas partes perituram sicut spes aro/
l ij